

POMOC SPOŁECZNA w 2014 roku

Część raportu:

Województwo Małopolskie 2015

Kraków 2015

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Spis treści

I	Wskaźniki ubóstwa dla regionu.....	3
II	Beneficjenci pomocy społecznej	4
III	Zasoby pomocy społecznej.....	9
I.1	Infrastruktura wsparcia mieszkańców.....	9
I.2	Kadra pomocy społecznej.....	19
I.3	Wydatki na pomoc społeczną.....	21

POMOC SPOŁECZNA

Iwona Banasiewicz¹

- W Małopolsce w 2014 r. stopa ubóstwa mierzona granicą minimum egzystencji była zdecydowanie korzystniejsza niż dla Polski, mimo iż odsetek osób żyjących poniżej tej granicy w Małopolsce zwiększył się, a ogólnie w kraju pozostał stabilny. Także odsetek osób w gospodarstwach domowych żyjących poniżej ustawowej granicy ubóstwa był korzystniejszy niż średnia dla kraju, jednak w przypadku tego wskaźnika różnica jest bardzo niewielka. Ogólnie zaobserwowano spadek tak liczonej stopy ubóstwa (zarówno dla Małopolski jak i Polski), ale dynamika tej zmiany jest znacznie mniejsza dla kraju. Najmniej korzystnie przedstawia się dla Małopolski wskaźnik dotyczący odsetka osób żyjących poniżej relatywnej granicy ubóstwa. W 2014 r. stopa ubóstwa relatywnego po raz pierwszy osiągnęła wartość mniej korzystną niż dla kraju.
- W Małopolsce w 2014 r. poprzez świadczenia pomocy społecznej wsparciem objęto 6,8% ludności regionu (ponad 80,2 tysięcy rodzin, a tym samym prawie 230 tysięcy osób w tych rodzinach). Wskaźnik ten jest niższy o 1,2% od średniej dla kraju, co daje województwu małopolskiemu IV miejsce w porównaniu do innych regionów (po województwach: śląskim, dolnośląskim i opolskim, posiadających najniższy udział klientów pomocy społecznej korzystających ze świadczeń w ludności województw w Polsce). Na przestrzeni ostatnich lat odsetek beneficjentów pomocy społecznej liczony jako udział w ludności Małopolski ogółem stałe się obniża.
- W 2014 r. wydatki ponoszone na pomoc społeczną i inne obszary polityki społecznej w budżetach gmin i powiatów to łącznie ponad 1,63 mld zł. W gminach wydatkowano ponad 1,34 mld zł, z kolei samorządy powiatowe przeznaczyły na ten cel kwotę ponad 293,9 mln zł.
- W małopolskich ośrodkach pomocy społecznej wykorzystując środki Europejskiego Funduszu Społecznego w 2014 r. finansowano zatrudnienie co najmniej 210 pracowników socjalnych (o 5 takich specjalistów więcej niż w 2013 r.), co stanowi minimum 16% ogółu tych pracowników w regionie. Z kolei w powiatowych centrach pomocy rodzinie zatrudniano dzięki tym środkom 18 pracowników socjalnych.
- W 2014 r. niemal podwoiła się liczba pracowników socjalnych z II stopniem specjalizacji w zawodzie dzięki środkom Europejskiego Funduszu Społecznego. Z kolei 130 pracowników małopolskich jednostek pomocy i integracji podniosło kwalifikacje na studiach podyplomowych w strategicznych kierunkach: mediacje rodzinne, interwencja kryzysowa, gerontologia. W 2015 r. kolejne 30 osób doskonało swoją wiedzę w ramach studiów podyplomowych na specjalizacji: interwencja kryzysowa.

¹ Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej

I Wskaźniki ubóstwa dla regionu

Do 2013 r. wartości trzech wskaźników zagrożenia ubóstwem w Małopolsce były korzystniejsze niż średnia krajowa. Jednak w 2014 roku sytuacja się nieco zmieniła. Stopa ubóstwa mierzona granicą minimum egzystencji pozostaje zdecydowanie korzystniejsza niż dla Polski, mimo iż odsetek osób żyjących poniżej omawianej granicy ubóstwa w Małopolsce zwiększył się (z 6,0% w 2013 r. do 6,6% w 2014 r.), a ogólnie w kraju pozostał stabilny (7,4% w 2014 r.).

Także odsetek osób w gospodarstwach domowych żyjących poniżej ustawowej granicy ubóstwa był korzystniejszy (12,1%) niż średnia dla kraju (12,2%),

jednak różnica jest bardzo niewielka. Należy dodać, iż w zaobserwowano spadek tak liczonej stopy ubóstwa (zarówno dla Małopolski jak i Polski), ale dynamika tej zmiany jest znacznie mniejsza dla kraju.

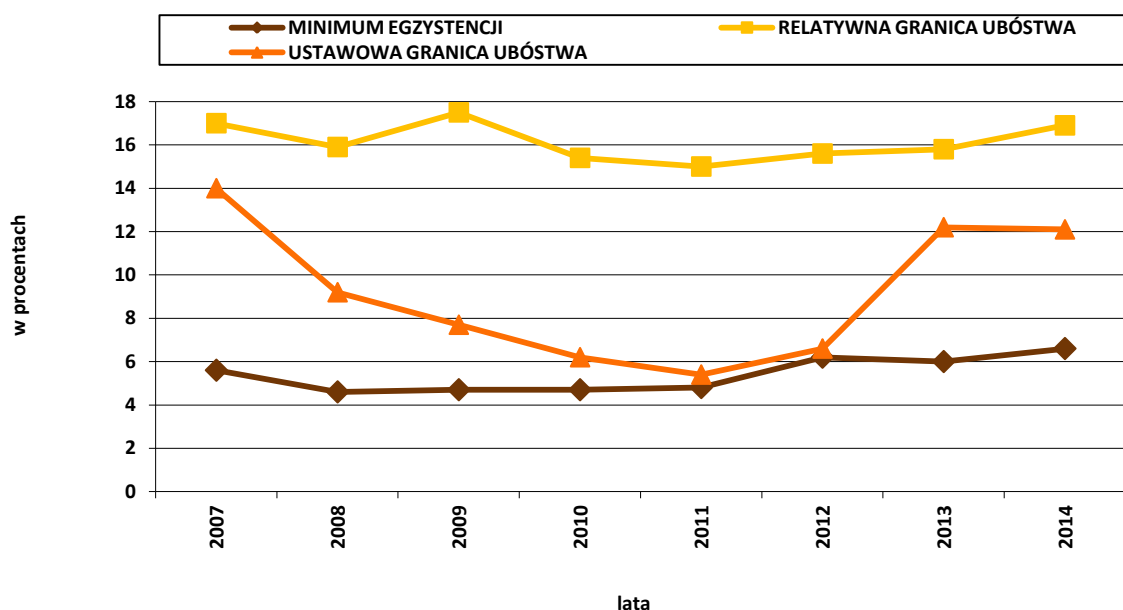
Najmniej korzystnie przedstawia się dla Małopolski wskaźnik dotyczący odsetka osób żyjących poniżej relatywnej granicy ubóstwa. W 2014 r. wyniósł on 16,9% (wzrost o 1,1 p.p. w stosunku do 2013 r.). Stopa ubóstwa relatywnego osiągnęła wartość mniej korzystną niż dla kraju o 0,7 p.p.

W Polsce od lat dziewięćdziesiątych GUS publikuje dane dotyczące zasięgu ubóstwa ekonomicznego Polaków. Są one szacowane przy zastosowaniu różnych mierników, których podstawę stanowią wyniki badania budżetów gospodarstw domowych. Przy obliczaniu zasięgu ubóstwa GUS podaje następujące granice:

- poziom minimum egzystencji, który uwzględnia jedynie potrzeby uznane w danych warunkach za podstawowe i których niezaspokojenie może powodować biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. W skład koszyka minimum egzystencji wchodzi potrzeby mieszkaniowe i artykuły żywnościowe. łączny koszt nabycia (zuzycia) tych dóbr określa wartość koszyka, która stanowi granicę ubóstwa skrajnego;
- procent osób w gospodarstwach domowych, w których wydatki wyniosły mniej niż 50% średnich wydatków ogółu gospodarstw domowych. Pokazuje gospodarstwa domowe, w których poziom konsumpcji jest niższy niż większości mieszkańców i odbiega znacząco od poziomu przeciętnego (relatywna granica ubóstwa);
- próg interwencji socjalnej, czyli kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej (ustawowa granica ubóstwa).

Stopa ubóstwa to odsetek osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków był niższy od granicy ubóstwa.

Wykres 1: Odsetek mieszkańców Małopolski żyjących poniżej minimum egzystencji, relatywnej granicy ubóstwa oraz ustawowej granicy ubóstwa w latach 2007 – 2014

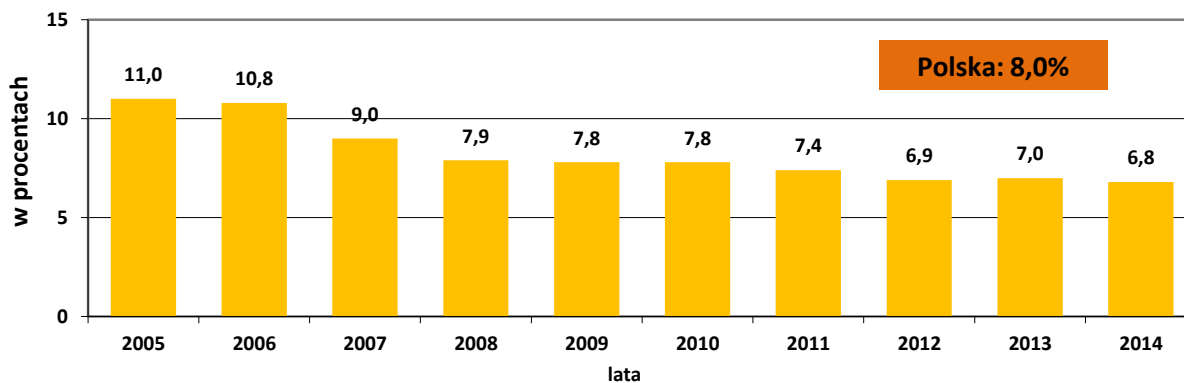
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (www.stat.gov.pl).

Ogólnie na przestrzeni lat 2007 – 2014 odsetek osób żyjących poniżej minimum egzystencji, po spadku w 2008 r., pozostawał na podobnym poziomie do 2011 r., od kiedy obserwuje się jego wzrost. Również stopa ubóstwa relatywnego stale rośnie od 2012 r. Ustabilizowała się natomiast skala ubóstwa ustawowego, po wzroście w 2013 r. wywołanym z podwyższeniem w październiku 2012 r. kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej.

II Beneficjenci pomocy społecznej

W Małopolsce w 2014 r. wsparciem poprzez świadczenia pomocy społecznej² objęto 6,8% ludności regionu (ponad 80,2 tysięcy rodzin, a tym samym prawie 230 tysięcy osób w tych rodzinach). Wskaźnik ten jest niższy o 1,2% od średniej dla kraju, co daje województwu małopolskiemu IV miejsce w porównaniu do innych regionów (po województwach: śląskim, dolnośląskim i opolskim, posiadających najniższy udział klientów pomocy społecznej korzystających ze świadczeń w ludności województw w Polsce)³. W ostatnich latach wskaźnik ten stale się obniża, mimo iż w październiku 2012 r. zostały podwyższone kryteria dochodowe uprawniające do korzystania ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej i w konsekwencji wzrósł odsetek osób żyjących poniżej ustawowej granicy ubóstwa. Z drugiej strony należy pamiętać, iż od 2012 r. funkcjonuje ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która obejmuje część zadań realizowanych do 2011 r. w oparciu o ustawę o pomocy społecznej.

Wykres 2: Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej ludności Małopolski w latach 2005 – 2014

Odsetek liczby osób w rodzinach świadczeniobiorców w liczbie mieszkańców Małopolski (rzeczywista liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną - świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i własnych bez względu na rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania).

Źródło: Opracowanie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie: danych Sprawozdania MPiPS-03 za lata: 2005 – 2014 r. oraz danych Urzędu GUS, BDL.

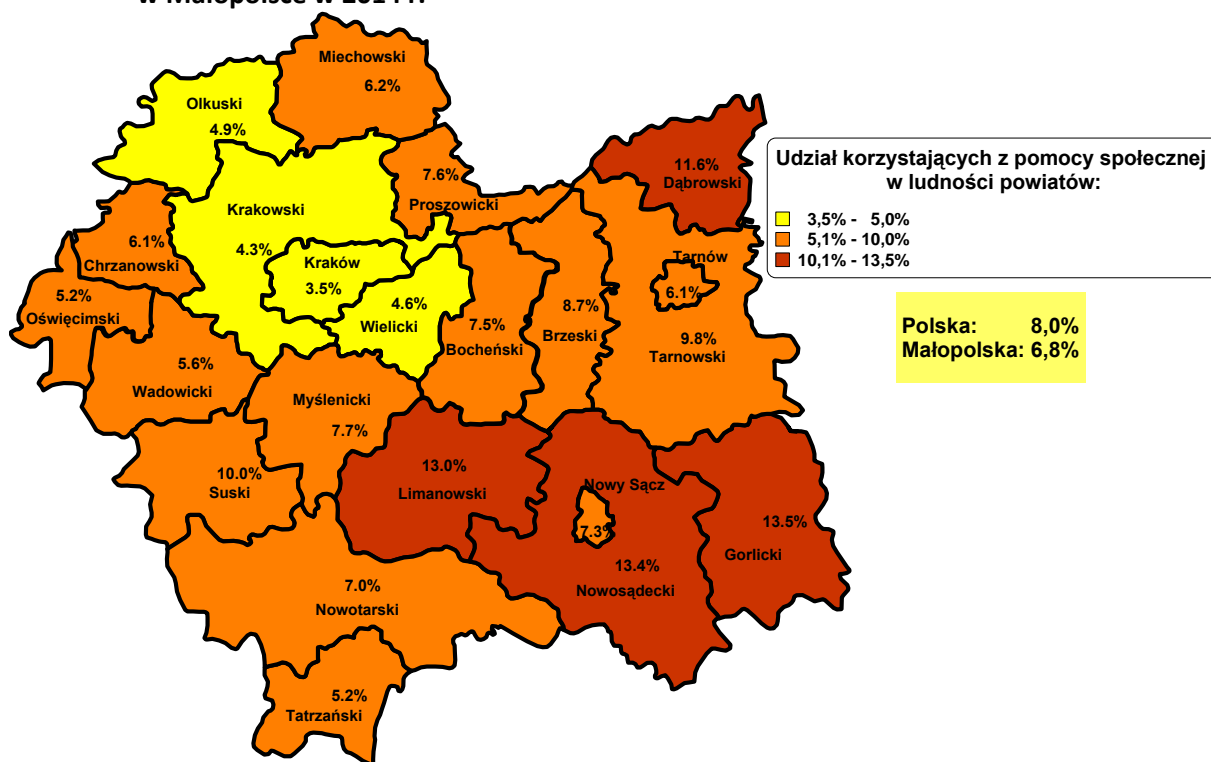
Małopolska jest zróżnicowana pod względem odsetka mieszkańców korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Wartości tego wskaźnika w poszczególnych powiatach i gminach Małopolski różnią się od średniej dla województwa. Najkorzystniejsza sytuacja pod tym względem miała miejsce w Krakowie (3,5% ogółu mieszkańców) oraz powiecie krakowskim (4,3%), wielickim (4,6%) i olkuskim

² Analiza dotyczy osób i rodzin, które otrzymały pomoc w formie świadczeń pomocy społecznej bez względu na rodzaj, formę, liczbę świadczeń i źródło finansowania.

³ Według sprawozdania: „MPiPS-03. Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach” (MPiPS-03).

(4,9%). Natomiast najmniej korzystnymi wskaźnikami charakteryzowały się powiaty: gorlicki (13,5%), nowosądecki (13,4%) i limanowski (13,0%)⁴.

Mapa 1: Udział osób w rodzinach świadczeniobiorców pomocy społecznej w liczbie ludności w Małopolsce w 2014 r.

Odsetek liczby osób w rodzinach świadczeniobiorców w liczbie ludności danego powiatu (rzeczywista liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną, świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i własnych bez względu na rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania).

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej* i sprawozdania MPIPS-03 oraz danych Urzędu GUS, BDL.

Jak wynika ze sprawozdania MPIPS-03 za 2014 r. rodziny 3+ stanowiły w Małopolsce w 2014 roku ponad jedną trzecią ogółu rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną. Ze wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej skorzystało ponad 39 tys. rodzin z dziećmi, w tym ponad 14,8 tys. rodzin 3+. W rodzinach z dziećmi objętych wsparciem było prawie 177 tysięcy osób, a w rodzinach z trojgiem lub więcej dzieci – 87,9 tysięcy osób, w tym przynajmniej 55,3 tys. dzieci. Najwięcej rodzin 3+ w systemie pomocy społecznej to rodziny z trójką dzieci (prawie 8,2 tys.), najmniej – z siedmiorgiem i więcej (505 rodzin). Wśród rodzin 3+ korzystających z systemu pomocy społecznej 15,6% (2,3 tys.) stanowiły rodziny niepełne, czyli samotne matki lub ojcowie wychowujący dzieci.

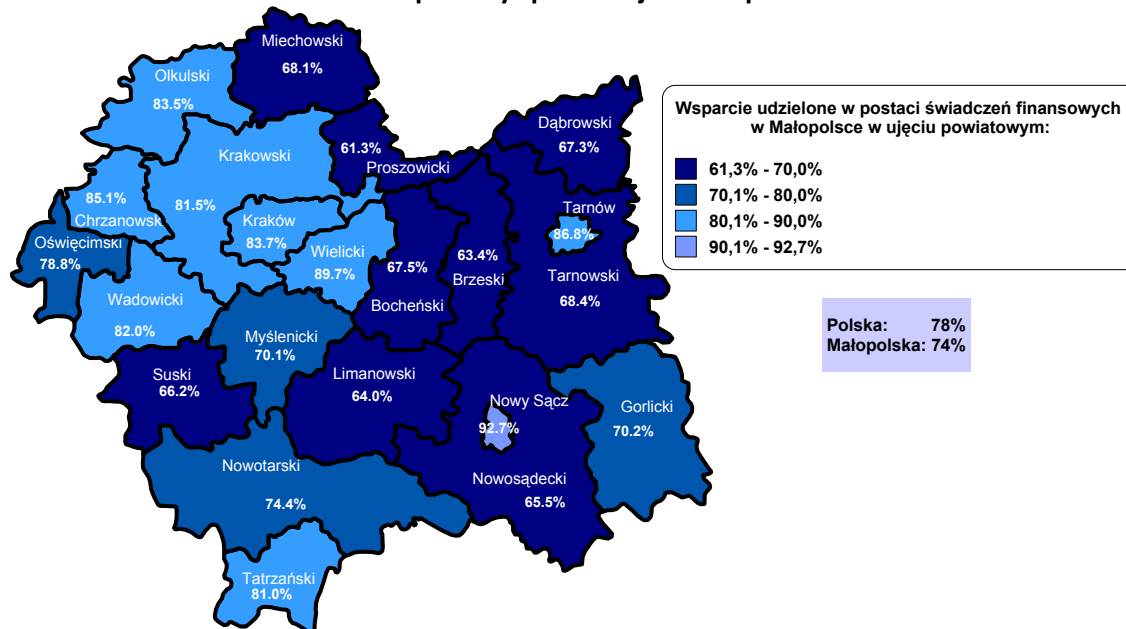
Powiatami o najwyższym udziale rodzin 3+ objętych pomocą społeczną w ogólnej liczbie rodzin z dziećmi objętych pomocą były: nowotarski (53,4%), tarnowski (47,7%), suski (47,5%) i myslenicki (45,4%). Z kolei najniższy udział rodzin 3+ objętych pomocą w liczbie wszystkich rodzin – z dziećmi objętych pomocą charakteryzują się miasta: Kraków (18,6%) i Tarnów (24,8%) oraz powiaty: chrzanowski (22,6%) i oświęcimski (24,6%).

Analiza struktury świadczeń pomocy społecznej wskazuje, iż w 2014 r. beneficjenci pomocy społecznej otrzymywali zarówno świadczenia pieniężne – objęto nimi średnio 74,0% ogółu korzystających z pomocy społecznej, jak i niepieniężne – przeciętnie wsparcie otrzymało niewiele

⁴ Analiza oparta o sprawozdanie „Ocena Zasobów Pomocy Społecznej” (OZPS). Do zgromadzonych danych zostały dołączone informacje pozyskane ze sprawozdania MPIPS-03 MOPS w Krakowie.

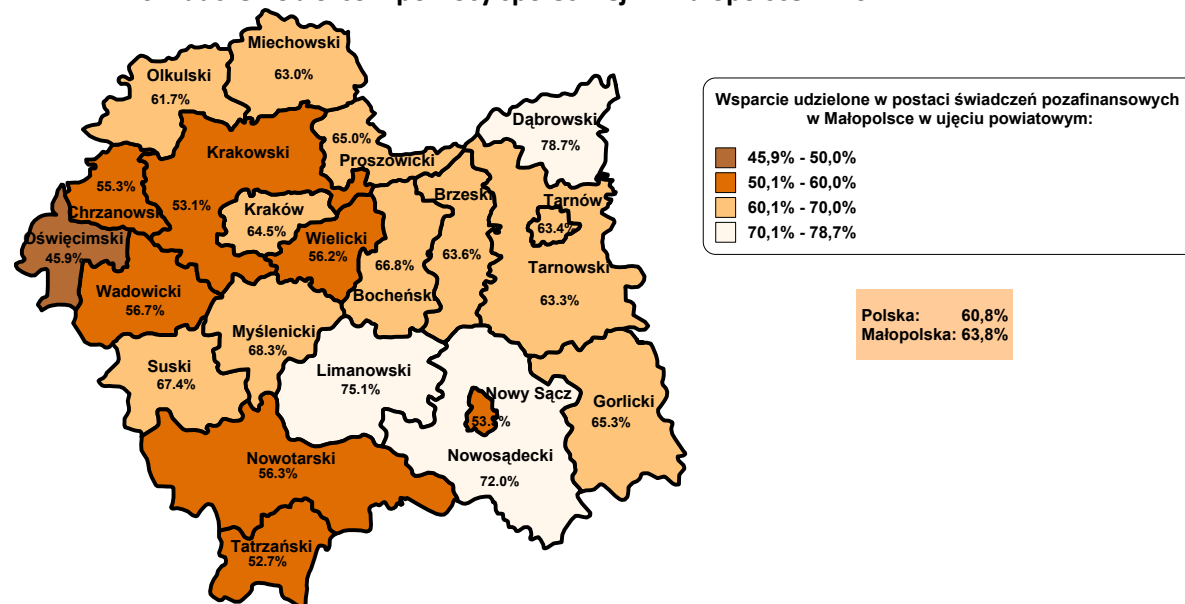
ponad 63,8% ludności objętej pomocą społeczną. Ze wsparcia w postaci świadczeń pieniężnych najczęściej korzystali klienci pomocy społecznej w Nowym Sączu (92,7%), najrzadziej zaś w powiecie proszowickim (61,3%). Z kolei największy odsetek ludności korzystającej ze świadczeń pozafinansowych był w powiecie dąbrowskim (78,7%), a najmniejszy – w powiecie oświęcimskim (45,9%)⁵.

Mapa 2: Odsetek osób, którym przyznano świadczenia pieniężne w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej w Małopolsce w 2014 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej* i sprawozdania MPiPS-03.

Mapa 3: Odsetek osób, którym przyznano świadczenia niepieniężne w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej w Małopolsce w 2014 r.

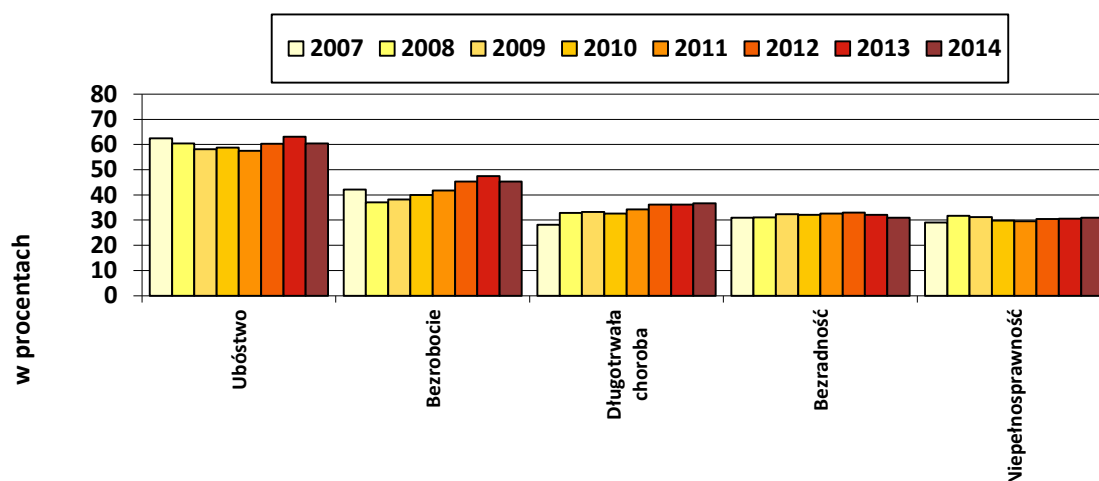
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej* i sprawozdania MPiPS-03.

⁵Analiza oparta o sprawozdanie OZPS. Do zgromadzonych danych zostały dołączone informacje pozyskane ze sprawozdania MPiPS-03 dla miasta Krakowa.

Beneficjenci pomocy społecznej w Małopolsce najczęściej otrzymują wsparcie z powodu ubóstwa – w 2014 r. problem ten dotyczył niemal 61,6% klientów pomocy społecznej. Spośród wymienionych w art. 7 *Ustawy o pomocy społecznej* przesłanek, które mogą być podstawą udzielenia pomocy społecznej w naszym regionie w ciągu ostatnich lat dominujące były (oprócz ubóstwa) także problemy związane z: bezrobociem (45,0% ogółu klientów pomocy społecznej), długotrwałą chorobą (36,4%), bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (33,7%) oraz niepełnosprawnością (30,7%). Pozostałe przyczyny przyznawania pomocy występują znacznie rzadziej lub w ogóle⁶.

Analizując powody udzielania pomocy społecznej w ciągu ostatnich lat można zauważyć pewne ogólne tendencje. Obserwowany jest niewielki wzrost odsetka klientów pomocy społecznej, którzy otrzymują wsparcie z tytułu niepełnosprawności i długotrwałej choroby. Natomiast nastąpił znaczny spadek odsetka klientów pomocy społecznej, którzy otrzymują wsparcie z powodu ubóstwa (o 2,7 p.p.) i bezrobocia (2,2 p.p.). Podobną tendencję, choć nie tak wyraźną, można zaobserwować w przypadku odsetka osób wspieranych w ramach pomocy społecznej ze względu na przesłankę: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego⁷.

Wykres 3: Główne przyczyny korzystania z pomocy społecznej w Małopolsce w latach 2007 – 2014

Odsetek klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z danej przyczyny w ogólnej liczbie klientów (l. osób w rodzinach świadczeniobiorców). Podane wartości nie sumują się do 100%, ponieważ sytuację wielu osób charakteryzuje występowanie kilku problemów jednocześnie.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania MPiPS-03 za lata: 2007 – 2014.

Jednym z podstawowych narzędzi w pracy z klientem pomocy społecznej jest kontrakt socjalny. W 2014 r. małopolskie ośrodki pomocy społecznej zawarły z klientami 9 268 kontraktów socjalnych, a powiatowe centra pomocy rodzinie – 201 kontraktów. Łącznie objęto nimi 9 746 osób (4,2% świadczeniobiorców). Analizując sytuację związaną z zawieraniem kontraktów socjalnych w poszczególnych powiatach Małopolski zwraca uwagę, iż największy odsetek świadczeniobiorców objętych kontraktami w 2014 r. obserwujemy (podobnie jak w poprzednich latach) w zachodniej części regionu (powiaty: chrzanowski – 9,9%, krakowski, wadowicki i wielicki – po 6,9%), natomiast

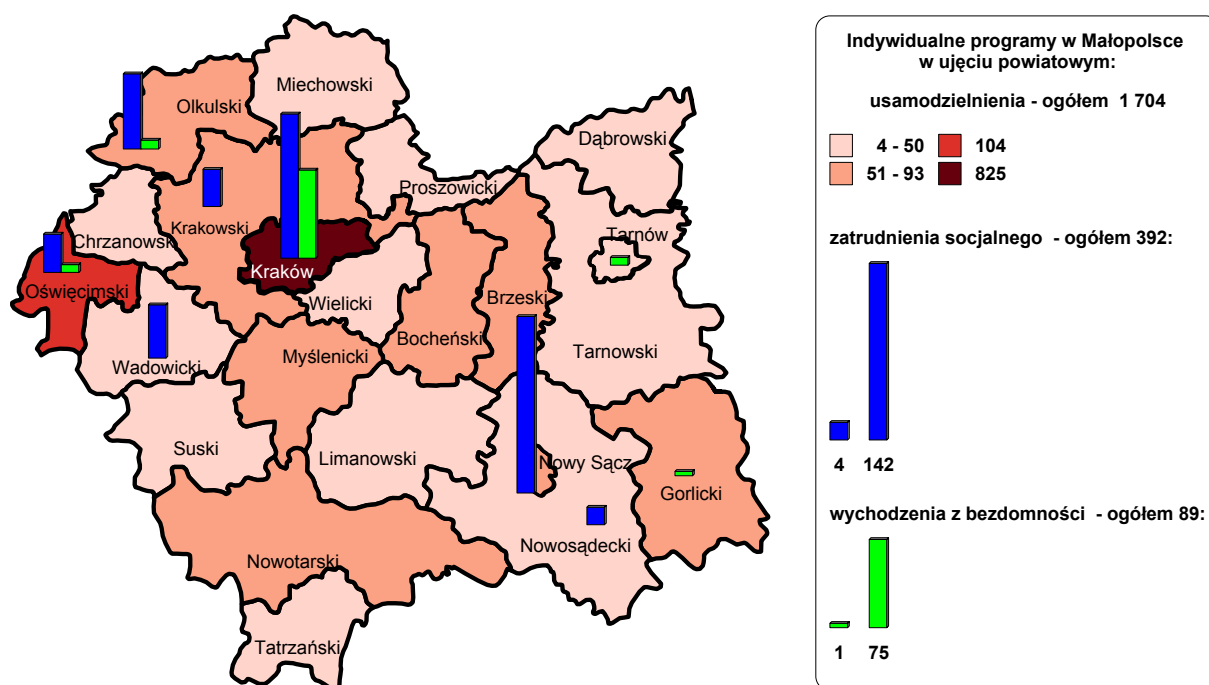
⁶ Analiza oparta o sprawozdanie OZPS. Do zgromadzonych danych zostały dołączone informacje z miasta Krakowa pozyskane ze sprawozdania MPiPS-03.

⁷ Analiza oparta na podstawie sprawozdań MPiPS-03.

najmniejszą część klientów, którym przyznano świadczenia, obejmuje się kontraktami w powiatach: limanowskim (1,4%) oraz w brzeskim i nowosądeckim (po 2,4%). Odmianą kontraktu socjalnego są indywidualne programy pracy z klientem. W Małopolsce w 2014 r.⁸:

- indywidualnym programem usamodzielnienia wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodzin zastępczych itp. objęto łącznie 1 704 osoby. Przeciętnie jeden PCPR lub MOPS prowadził ponad 42 takie programy;
- indywidualne programy zatrudnienia socjalnego realizowano z 392 osobami. Były one wdrażane w 6 gminach dwóch miast na prawach powiatu (Krakowie i Nowym Sączu);
- wsparcie poprzez realizację indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności otrzymało 89 klientów w 3 ośrodkach pomocy społecznej oraz w dwóch miastach na prawach powiatu (Krakowie i Tarnowie).

Mapa 4: Liczba indywidualnych programów w Małopolsce w 2014 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej* oraz informacji pozyskanych z MOPS w Krakowie.

⁸ Analiza oparta o sprawozdanie OZPS. Do zgromadzonych danych zostały dołączone informacje pozyskane z MOPS w Krakowie.

III Zasoby pomocy społecznej

I.1 Infrastruktura wsparcia mieszkańców

Wspierając mieszkańców w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych i rodzinnych, gminy i powiaty Małopolski podejmują szereg działań oraz organizują infrastrukturę socjalną w ramach systemu pomocy społecznej (jednostki specjalistycznego poradnictwa, ośrodki interwencji kryzysowej, mieszkania chronione, środowiskowe domy samopomocy, dzienne domy pomocy, domy pomocy społecznej, rodzinne domy pomocy i placówki zapewniające miejsca noclegowe), a także jego otoczenia, do którego można zaliczyć zarówno rodzinną jak i instytucjonalną pieczę zastępczą, będąca do 2012 r. w systemie pomocy społecznej (rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo – wychowawcze, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży), jak i inne jednostki tworzone na mocy odrębnych przepisów, m.in. zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej, spółdzielnie socjalne, centra i kluby integracji społecznej.

Mapa 5: Ośrodki interwencji kryzysowej w Małopolsce w 2014 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej* oraz danych ze sprawozdania MPIPS-03 dla miasta Kraków.

Mieszkańcom w trudnej sytuacji gminy i powiaty udzielają wsparcia m. in. poprzez interwencję kryzysową i poradnictwo specjalistyczne. W województwie małopolskim w 2014 roku funkcjonowało 12 ośrodków interwencji kryzysowej w 9 powiatach i 3 miastach na prawach powiatu. Jednostki te dysponowały łącznie 106 miejscami pobytu, a z ich pomocy skorzystało w ciągu 2014 roku 10 086 osób⁹.

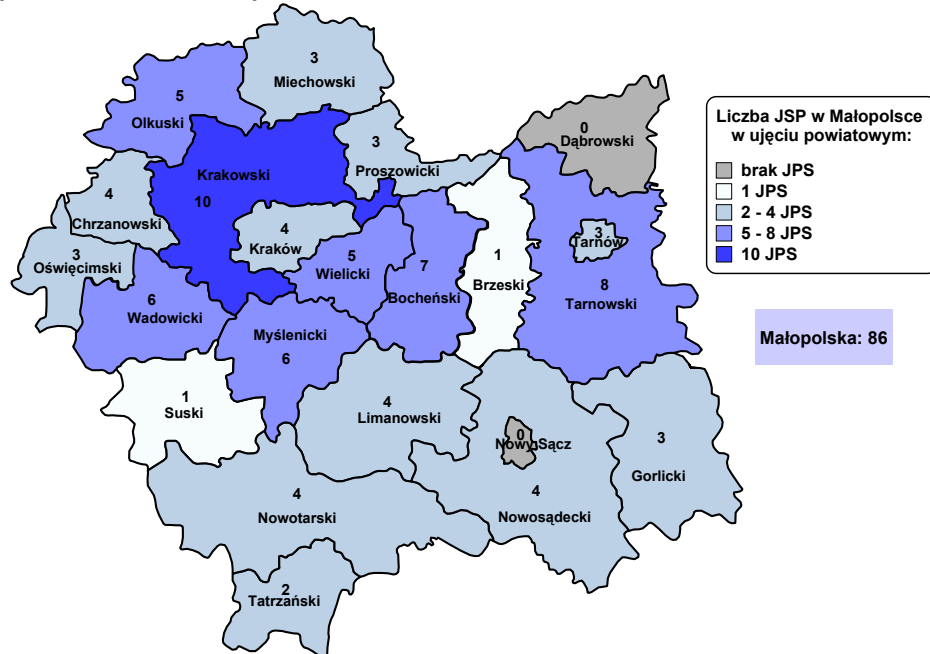
W 2014 roku na terenie województwa funkcjonowało także 29 jednostek specjalistycznego poradnictwa prowadzonych zarówno przez gminy (25 JSP), jak i powiaty (4 JSP). W Małopolsce funkcjonują też innego rodzaju placówki specjalistycznego poradnictwa.¹⁰ W sumie w 2014 r. funkcjonowało w regionie 57 takich jednostek, na terenie 18 z 22 powiatów. Wśród nich najczęściej

⁹ Analiza oparta o sprawozdanie OZPS. Do zgromadzonych danych zostały dołączone dane ze sprawozdania MPIPS-03 dla miasta Kraków.

¹⁰ Analiza oparta o sprawozdanie OZPS. Do zgromadzonych danych zostały dołączone dane z raportu: *Ocena zasobów pomocy społecznej w Krakowie za rok 2014*, MOPS w Krakowie, Kraków 2015.

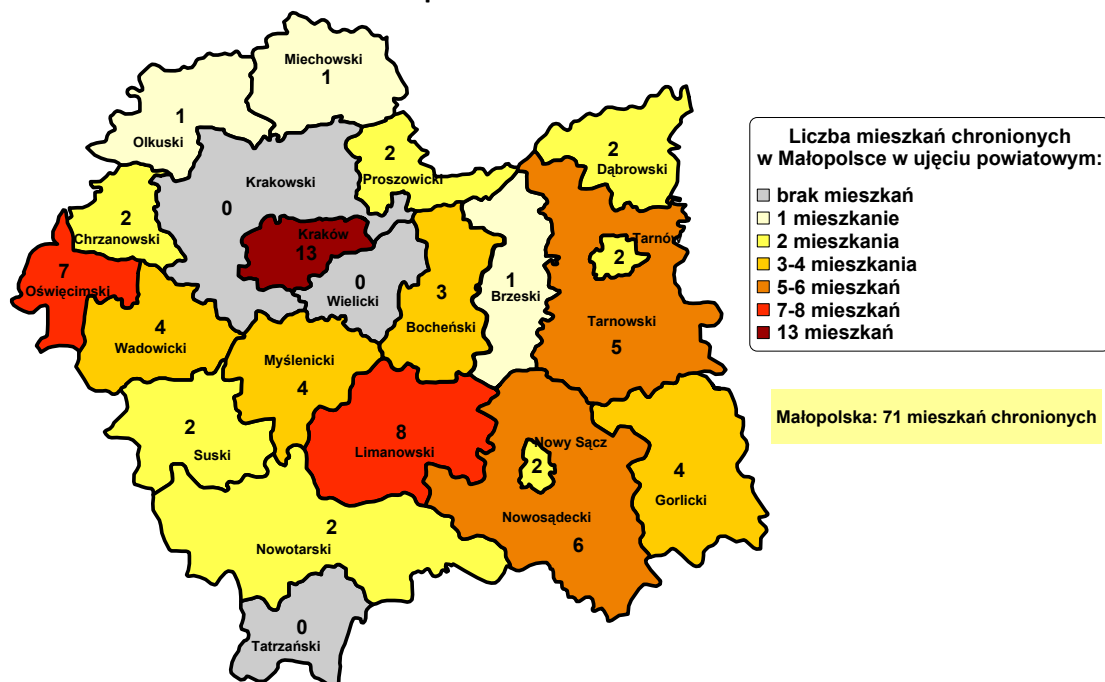
były to: punkty informacyjne, konsultacyjne dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu lub narkotyków oraz udzielające wsparcia dla ofiar przemocy domowej. Ze wsparcia opisanych jednostek skorzystało 9 793 osób¹¹.

Mapa 6: Jednostki specjalistycznego poradnictwa oraz innego rodzaju placówki specjalistycznego poradnictwa w Małopolsce w 2014 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej oraz Ocena zasobów pomocy społecznej w Krakowie za rok 2014*.

Mapa 7: Mieszkania chronione w Małopolsce w 2014 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej*.

¹¹ Brak danych dla gminy Czernichów.

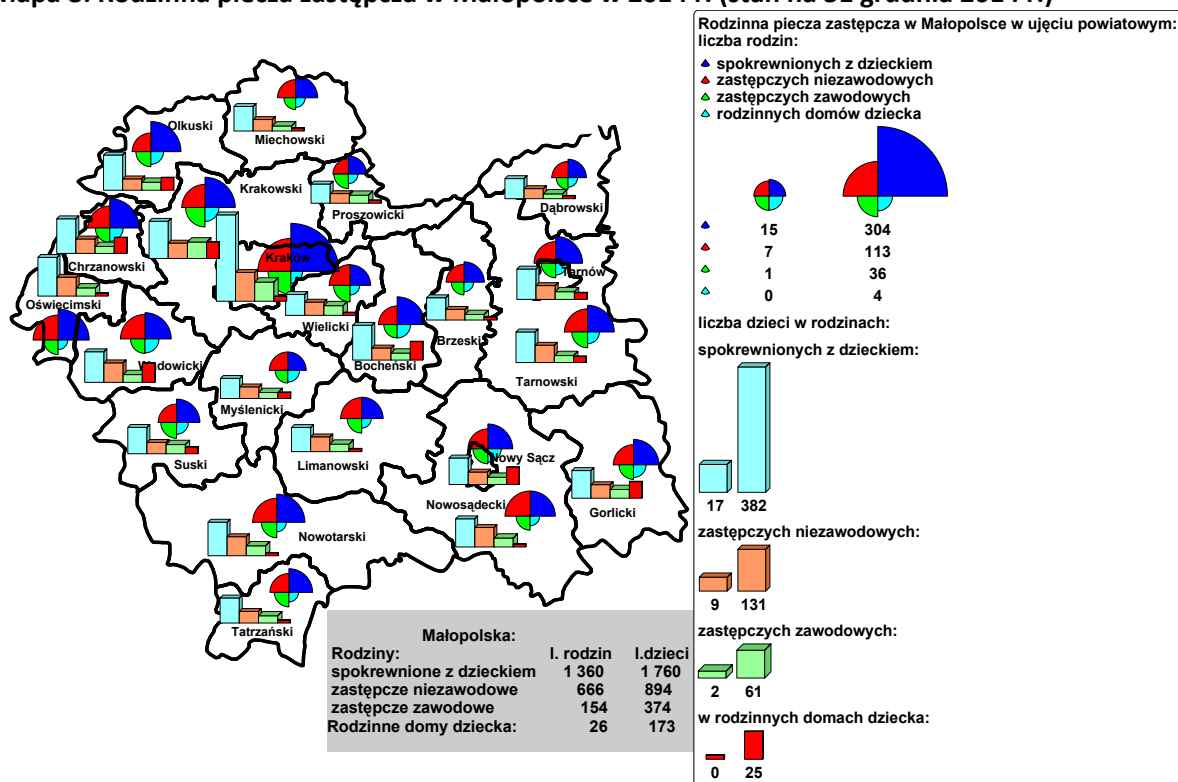
Inną formą wsparcia realizowaną poprzez zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych są mieszkania chronione. W 2014 roku funkcjonowało w Małopolsce łącznie 71 mieszkań chronionych oferujących łącznie 299 miejsc. Dostęp do mieszkań chronionych w 2014 roku mieli mieszkańcy 16 z 22 powiatów, a w nich na terenie 55 gmin¹².

Jednocześnie w celu zapewnienia mieszkańcom najbardziej kompleksowego wsparcia, pomoc profilowana jest na grupy osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym o określonych problemach i potrzebach. Poniżej omówiono kilka wybranych takich grup.

Wsparcie dedykowane dzieciom i młodzieży:

Dzieci i młodzież, nad którymi nie jest możliwe sprawowanie opieki i wychowania przez biologicznych rodziców, objęte są wsparciem organizowanym w ramach systemu tzw. pieczy zastępczej (w formie rodzinnej bądź instytucjonalnej). W ciągu całego roku z jednej bądź drugiej formy musiało skorzystać łącznie ponad 5 tysięcy dzieci i młodzieży (co najmniej 5 257), przy czym dwie trzecie z nich (co najmniej 3 509 dzieci) przebywało w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka¹³.

Mapa 8: Rodzinna piecza zastępcza w Małopolsce w 2014 r. (stan na 31 grudnia 2014 r.)

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych ze sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie małopolskim w II półroczu 2014 r.

¹² Analiza oparta o sprawozdanie OZPS. Do zgromadzonych danych zostały dołączone informacje ze sprawozdania MPiPS-03 za rok 2014 dla Krakowa.

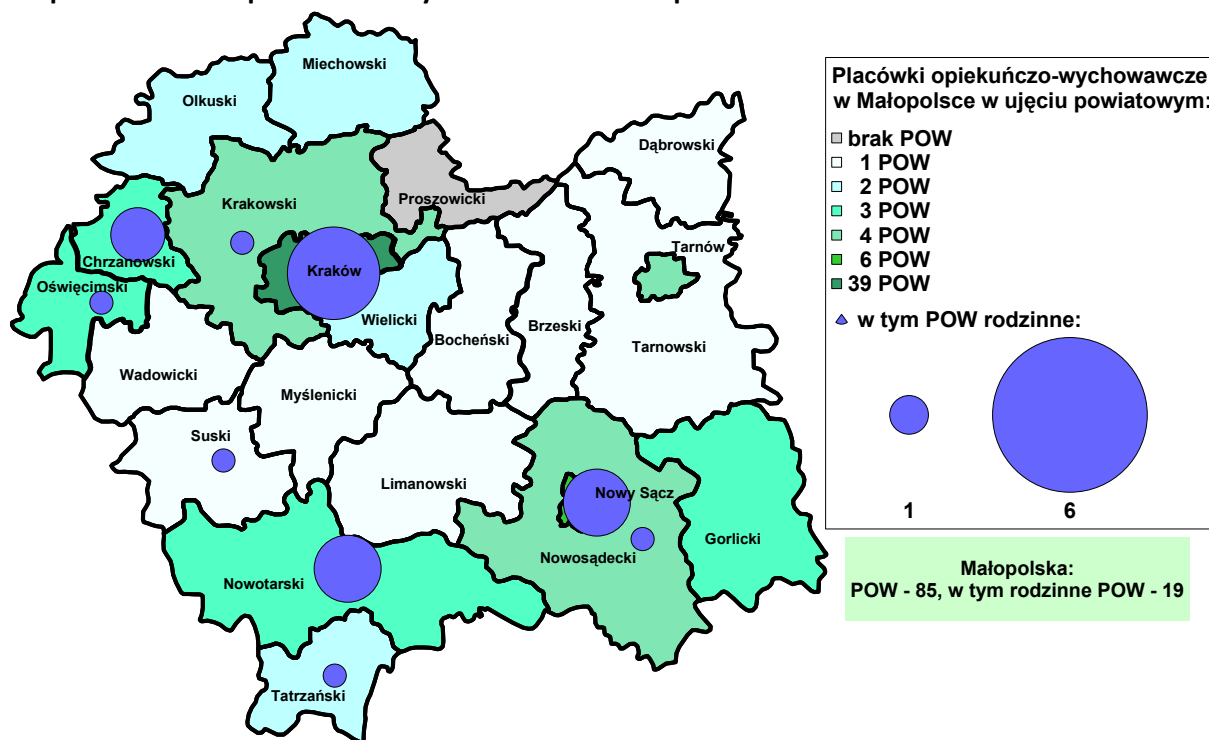
¹³ Analiza oparta o sprawozdanie OZPS oraz dane z raportu: *Ocena zasobów pomocy społecznej w Krakowie za rok 2014*, MOPS w Krakowie, Kraków 2015 r.

W ramach rodzinnej pieczy zastępczej na dzień 31 grudnia 2014 r. w funkcjonowało¹⁴:

- 1 360 rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem, w których przebywało 1 760 dzieci;
- 666 rodzin zastępczych niezawodowych, w których przebywało 894 dzieci;
- 154 rodziny zastępcze zawodowe, w których przebywało 374 dzieci;
- 26 rodzinnych domów dziecka, w których przebywało 173 dzieci.

Instytucjonalny system pieczy zastępczej w Małopolsce dysponował na koniec 2014 roku 85 placówkami opiekuńczo-wychowawczymi (POW), w tym: 56 placówkami typu socjalizacyjnego, 19 placówkami typu rodzinnego, 6 placówkami typu interwencyjnego i 4 placówkami typu specjalistyczno-terapeutycznego. Były one zlokalizowane we wszystkich powiatach poza powiatem proszowickim. Wszystkie placówki oferowały łącznie 1 347 miejsc. Pod koniec roku w placówkach przebywało 1 262 dzieci, natomiast w całym roku z usług POW skorzystało co najmniej 1 748 dzieci¹⁵.

Mapa 9: Placówki opiekuńczo – wychowawcze w Małopolsce w 2014 r.

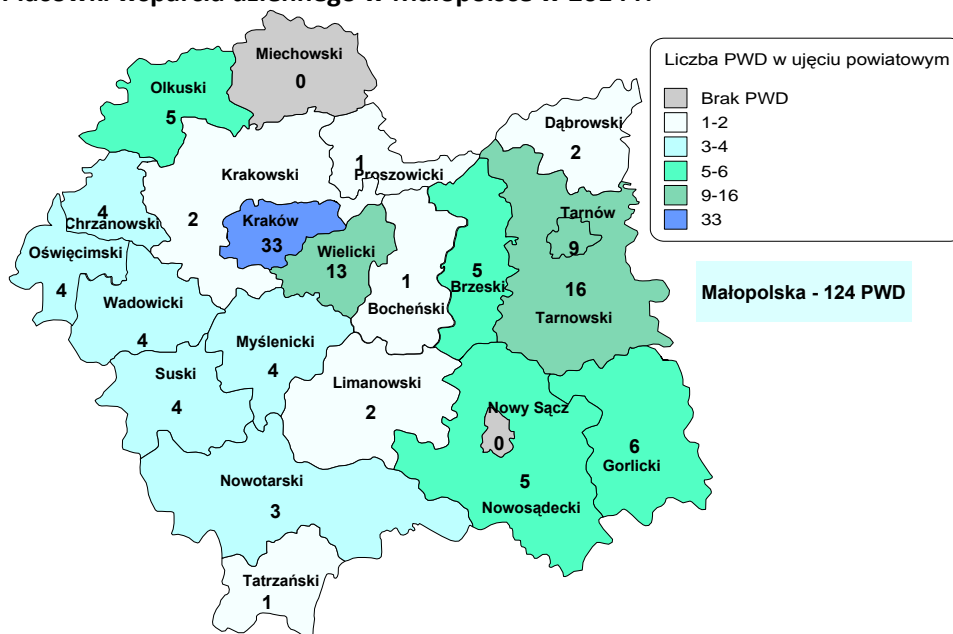

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej i Oceny zasobów pomocy społecznej w Krakowie za rok 2014*.

¹⁴ Dane ze sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie małopolskim w II półroczu 2014 r.

¹⁵ Analiza oparta o sprawozdanie OZPS, dane z raportu: *Ocena zasobów pomocy społecznej w Krakowie za rok 2014*, MOPS w Krakowie, Kraków 2015 oraz sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie małopolskim.

Mapa 10: Placówki wsparcia dziennego w Małopolsce w 2014 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej* i informacji pozyskanych z MOPS w Krakowie.

Oprócz pieczy zastępczej zapewniającej całodobową opiekę i wychowanie dzieciom pomoc społeczna oferuje rodzinom wsparcie poprzez objęcie dziecka opieką i wychowaniem w formie dziennej. W województwie małopolskim w 2014 roku funkcjonowały 124 placówki wsparcia dziennego (PWD) z łączną liczbą 5 128 miejsc, z których w ciągu roku skorzystało 6 436 dzieci¹⁶.

Samorząd Województwa Małopolskiego realizując zadanie zleczone z zakresu administracji rządowej w zakresie organizowania i prowadzenia ośrodków adopcyjnych prowadzi Małopolski Ośrodek Adopcyjny (MOA) w strukturze Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie, zlokalizowany w Nowym Sączu. Ponadto procedury adopcyjne na terenie Małopolski prowadzą także 3 niepubliczne ośrodki adopcyjne zlokalizowane w Krakowie. Dodatkowo jeden z nich posiada filię umiejscowioną w Tarnowie.

Wsparcie dedykowane osobom niepełnosprawnym:

W 2014 roku małopolskie instytucje pomocy społecznej wspierały osoby niepełnosprawne poprzez:

- 64 warsztaty terapii zajęciowej (WTZ). W zajęciach prowadzonych w tego typu placówkach pobytu dziennego wspomagających proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych w ciągu roku uczestniczyły łącznie 2 553 osoby niepełnosprawne¹⁷;
- 73 środowiskowe domy samopomocy (ŚDS). Z takich ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi – w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i umiejętności społecznych – łącznie skorzystało 2 951 osób¹⁸;
- 7 zakładów aktywności zawodowej (ZAZ)¹⁹ zatrudniających osoby niepełnosprawne.

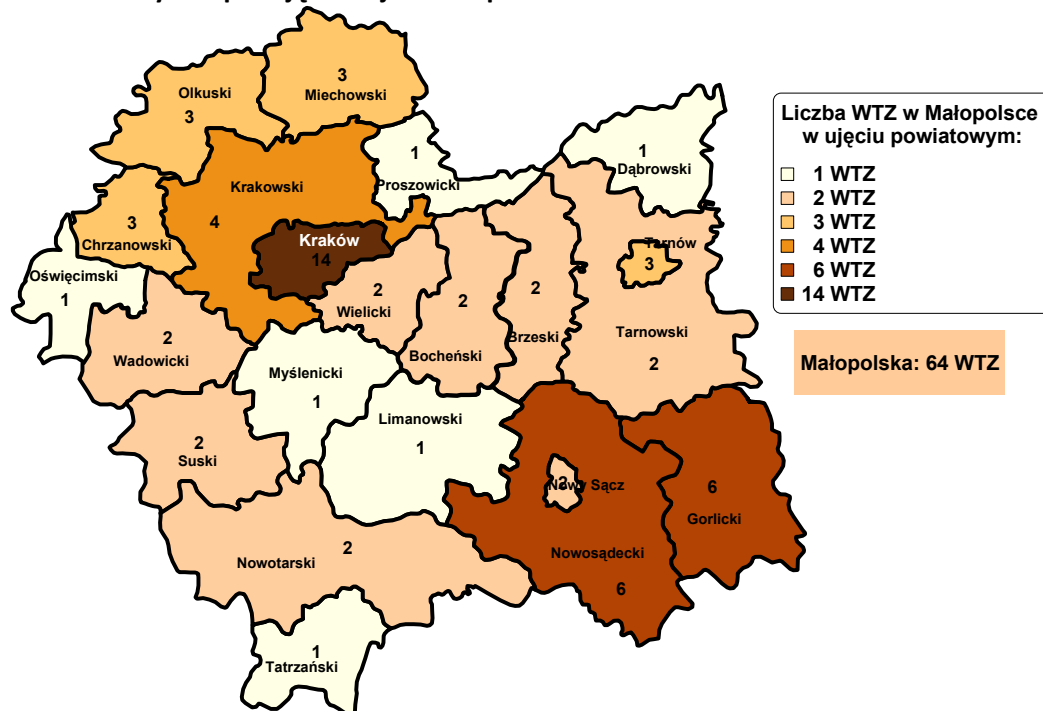
¹⁶ Analiza oparta o sprawozdanie OZPS. Do zgromadzonych danych zostały dołączone informacje pozyskane z MOPS w Krakowie.

¹⁷ Analiza oparta o sprawozdanie OZPS. Do zgromadzonych danych zostały dołączone informacje pozyskane z MOPS w Krakowie.

¹⁸ Analiza oparta o sprawozdanie OZPS. Do zgromadzonych danych zostały dołączone informacje pozyskane z MOPS w Krakowie.

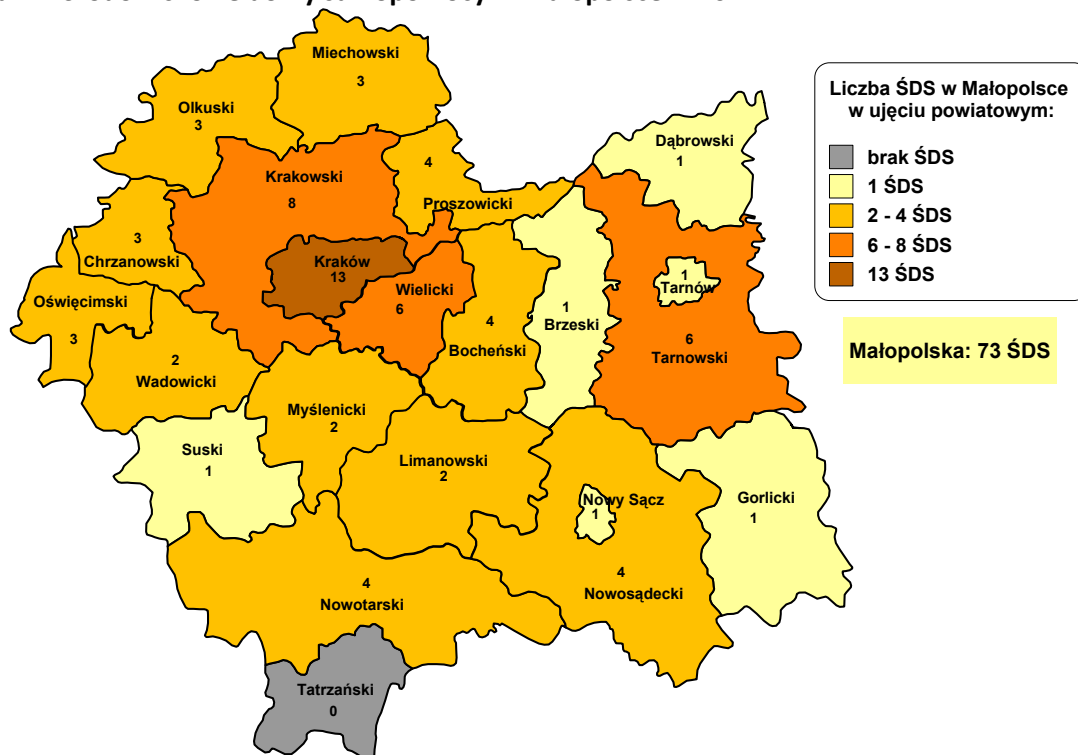
¹⁹ Na podstawie wykazu zakładów aktywności zawodowej działających na terenie województwa małopolskiego (stan na kwiecień 2014 roku do nadal) dostępnego na stronie internetowej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie: http://www.małopolska.uw.gov.pl/default.aspx?page=zaklad_aktynosci_zawodowe.

Mapa 11: Warsztaty terapii zajęciowej w Małopolsce w 2014 r.

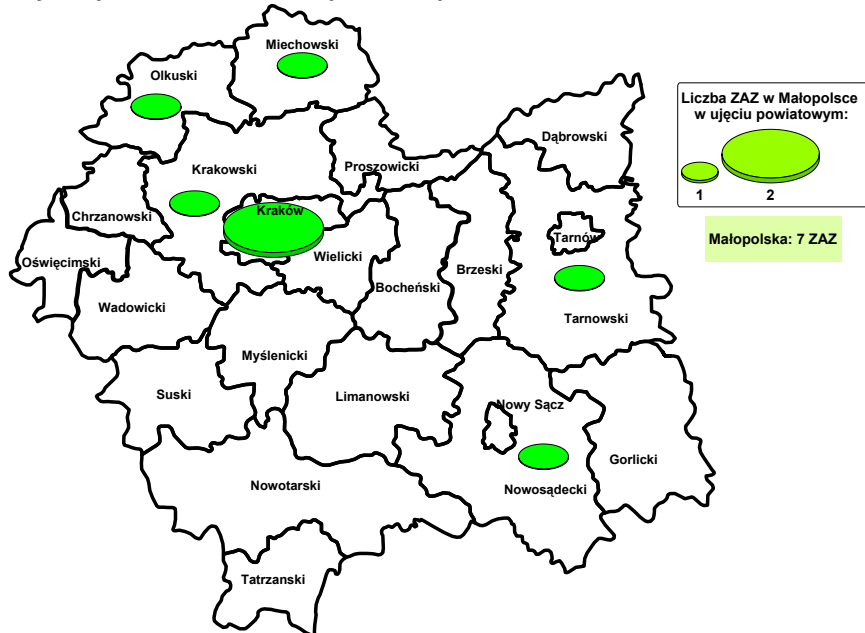
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej* oraz informacji pozyskanych z MOPS w Krakowie.

Mapa 12: Środowiskowe domy samopomocy w Małopolsce w 2014 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej* oraz informacji pozyskanych z MOPS w Krakowie.

Mapa 13: Zakłady aktywności zawodowej w Małopolsce w 2014 r.

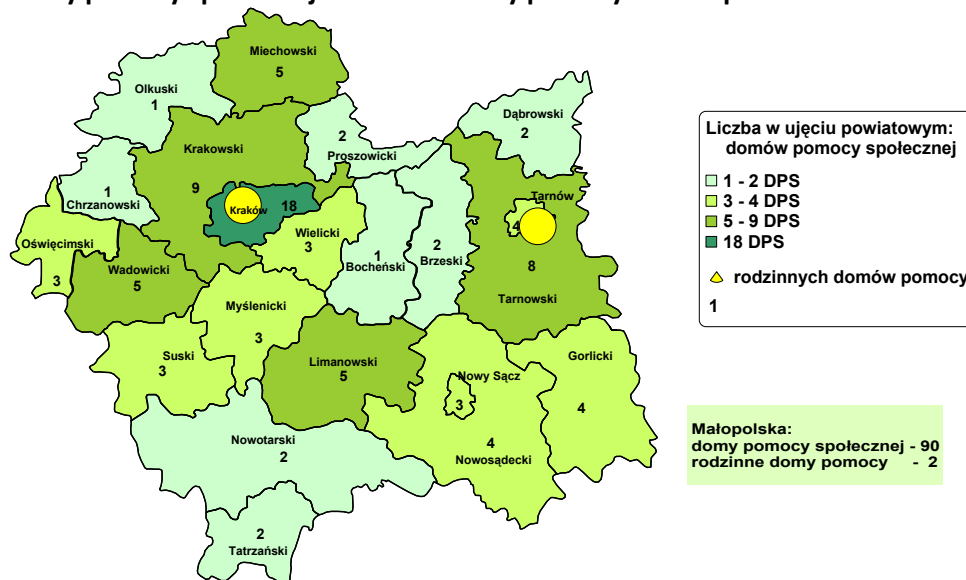

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych MUW w Krakowie, (stan na kwiecień 2014 roku do nadal) dostępnego na stronie internetowej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie: http://www.malopolska.uw.gov.pl/default.aspx?page=zaklad_aktynosci_zawodowej.

Wsparcie dedykowane osobom starszym:

System wspierania osób starszych w głównej części oparty jest o domy pomocy społecznej (DPS). W województwie małopolskim w 2014 roku funkcjonowało 90 tego typu instytucji w dużej części dedykowanych osobom starszym. Łącznie w całym województwie DPS oferowały w 2014 roku 7 828 miejsc, z których skorzystały w ciągu całego roku 8 353 osób²⁰.

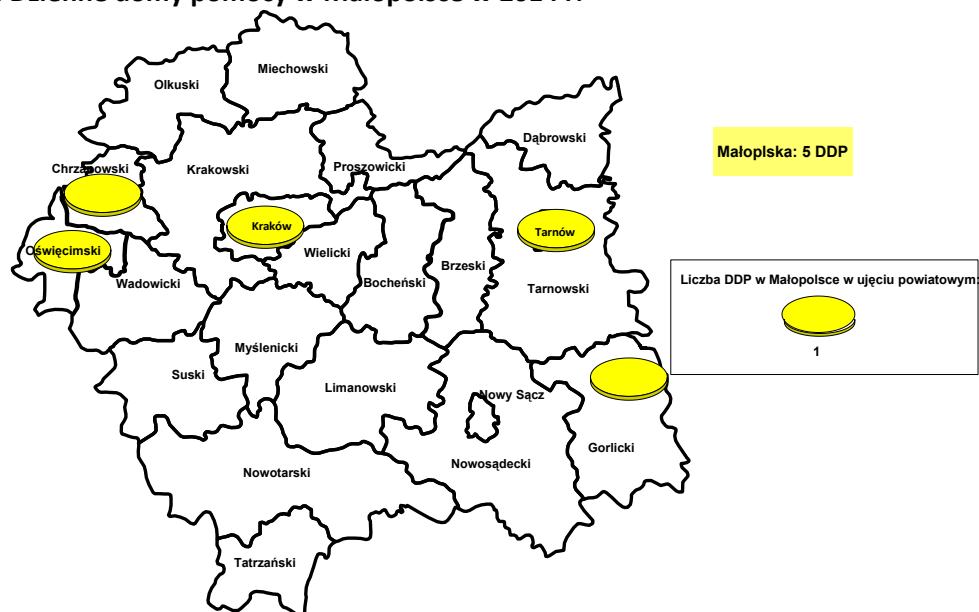
Mapa 14: Domy pomocy społecznej i rodzinne domy pomocy w Małopolsce w 2014 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej i Oceny zasobów pomocy społecznej w Krakowie za rok 2014*.

²⁰ Analiza oparta o sprawozdanie OZPS. Do zgromadzonych danych zostały dołączone dane z raportu: *Ocena zasobów pomocy społecznej w Krakowie za rok 2014*, MOPS w Krakowie, Kraków 2015.

Mapa 15: Dzielne domy pomocy w Małopolsce w 2014 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania OZPS.

Oprócz domów pomocy społecznej w 2014 roku prowadzone były w regionie także²¹:

- 2 rodzinne domy pomocy (w Krakowie i w gminie Lisia Góra w powiecie tarnowskim). Łącznie starsi i niepełnosprawni mieszkańcy wymienionych gmin mieli dostęp do 16 miejsc w rodzinnych domach pomocy, a korzystało z nich w 2014 roku 17 osób,
- 5 dziennych domów pomocy (w Krakowie, Chrzanowie, Lipinkach, Oświęcimiu i Tarnowie). Dysponowały one łącznie 771 miejscami, z których skorzystały w 2014 r. 1 286 osób.

W 2014 roku w naszym województwie funkcjonowały również ośrodki wsparcia – kluby samopomocy, które utworzono w ramach dotacji celowej przyznanej gminom na realizację zadania pn. „Wspieranie osób w podeszłym wieku w integracji z młodzieżą”. Dotacja w 2014 roku objęła łącznie 36 gmin zlokalizowanych na terenie 16 powiatów (zgodnie z informacjami uzyskanymi w Wydziale Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie). Przy czym należy podkreślić, że gmina w ramach realizacji zadania mogła uruchomić kluby samopomocy (filie) w różnych lokalizacjach na terenie gminy. Łącznie w 2014 roku w regionie funkcjonowało 84 takie filie klubów samopomocy. Wszystkie kluby samopomocy oferowały w 2014 r. łącznie 1 541 miejsc. Wg danych z formularza OZPS z usług klubów samopomocy skorzystało co najmniej 2 641 osób w regionie.

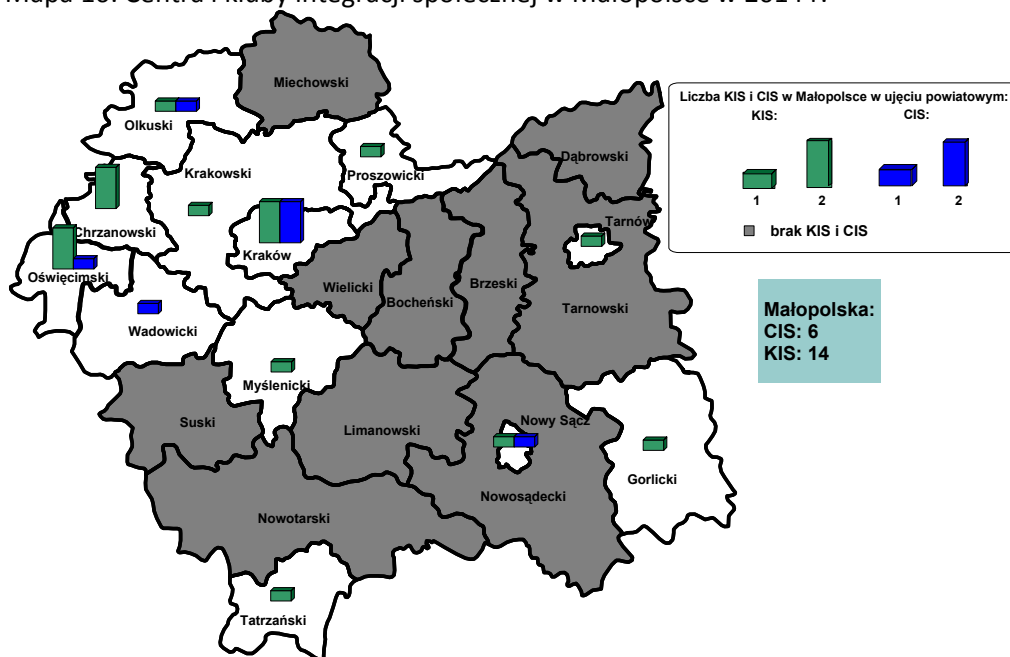
Wsparcie dedykowane osobom bezrobotnym:

Wśród jednostek wspierających mieszkańców pozostających bez zatrudnienia, w tym będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w województwie małopolskim można wymienić kluby i centra integracji społecznej oraz spółdzielnie socjalne. W 2014 w regionie roku funkcjonowało 6 centrów integracji społecznej (CIS). W zajęciach CIS uczestniczyły łącznie przynajmniej 374 osoby, natomiast

²¹ Analiza oparta o sprawozdanie OZPS.

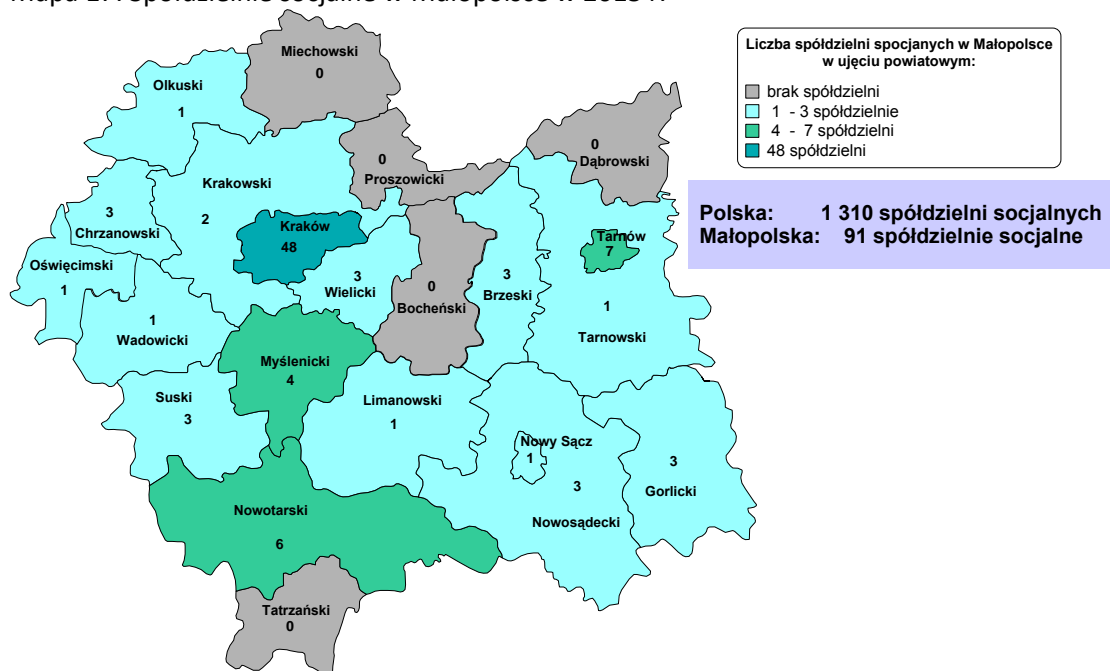
ukończyło je 227 osób²². Jednocześnie w 2014 r. funkcjonowało 14 klubów integracji społecznej (KIS). Łącznie uczestniczyło w zajęciach KIS 1 961 osób²³.

Mapa 16: Centra i kluby integracji społecznej w Małopolsce w 2014 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania OZPS i CIS za I-XII 2014 r.

Mapa 17: Spółdzielnie społeczne w Małopolsce w 2015 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych Ogólnopolskiego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Społecznych – katalogu zarejestrowanych spółdzielni społecznych (<http://ozrss.pl/category/katalog/województwo/malopolskie/>), stan na 05.05.2015 r.

W całym kraju obserwuje się dynamiczny rozwój spółdzielczości społecznej. W maju 2015 r. w Polsce zarejestrowanych jest 1 310 spółdzielni społecznych. Małopolska zajmuje pod tym względem

²² Brak danych z KIS w Krakowie prowadzonego przez organizację pozarządową.

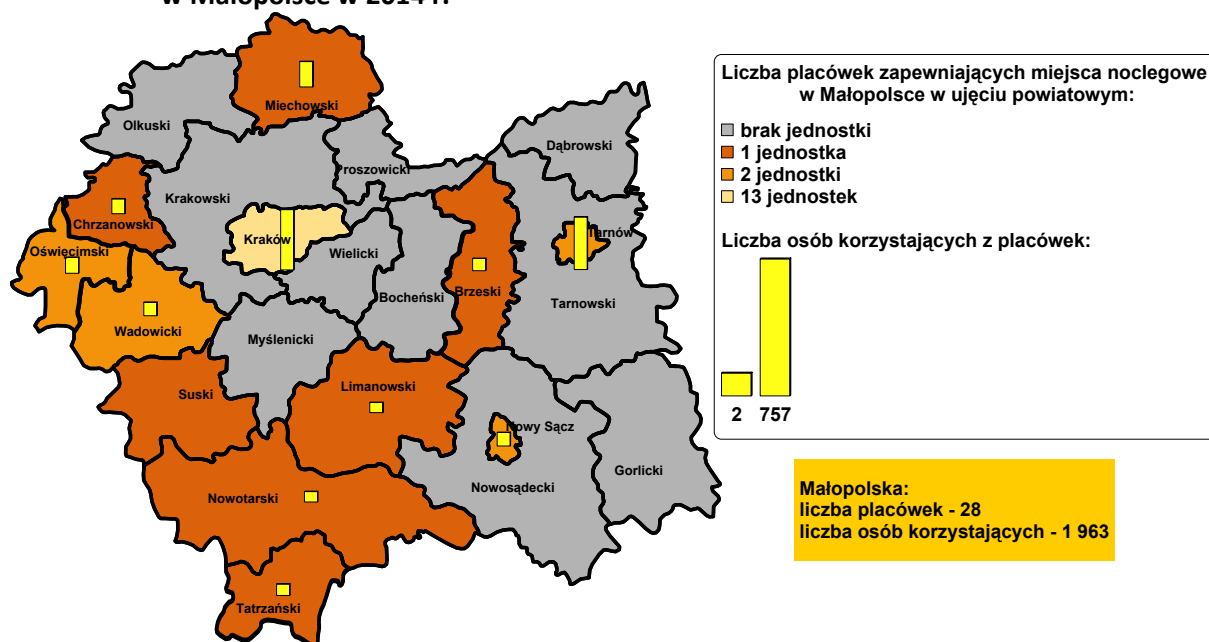
²³ Analiza oparta na podstawie sprawozdania OZPS i KIS za I-XII 2014 r. oraz informacji pozyskanych z MOPS w Krakowie.

siódme miejsce w kraju. W regionie funkcjonuje 91 spółdzielni socjalnych (o 28 więcej niż rok temu i o 36 niż dwa lata temu). Zlokalizowane są one na terenie 17 małopolskich powiatów, z czego aż 48 spółdzielni funkcjonuje na terenie miasta Krakowa²⁴. Należy dodać, iż od roku 2011 roku ze środków unijnych (w ramach projektu Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie „Akademia rozwoju ekonomii społecznej”) zostały utworzone 43 spółdzielnie socjalne, a kolejne 3 zostały dofinansowane.

Wsparcie dedykowane osobom bezdomnym:

W województwie małopolskim dla osób bezdomnych oferowano w 2014 roku 28 placówek z miejscami noclegowymi (noclegowni, schronisk i domów dla osób bezdomnych). Łącznie dysponowały one 755 miejscami, z których w 2014 roku skorzystało 1 963 osoby²⁵.

Mapa 18: Placówki zapewniające miejsca noclegowe i liczba osób z nich korzystających w Małopolsce w 2014 r.²⁶

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej i Oceny zasobów pomocy społecznej w Krakowie za rok 2014*.

W Małopolsce w 2014 r. funkcjonowało także 53 (zgodnie z danymi MUW w Krakowie, stan na listopad 2014 roku) ośrodki wsparcia doraźnego dla bezdomnych świadczące pomoc bez udziału samorządu terytorialnego (np. poprzez działalność charytatywną). Ośrodki te funkcjonowały w 17 powiatach. Jeden z nich, ulokowany w Krakowie („Dzieło Pomocy Ojca Pio”) świadczył kompleksowe, zróżnicowane usługi dla osób bezdomnych. Wśród pozostałych ośrodków zdecydowana większość świadczyła pomoc w formie posiłków: 35 jadłodajni. Kolejnych 7 ośrodków udzielało osobom bezdomnym pomocy medycznej, 7 ośrodków umożliwiało osobom bezdomnym skorzystanie z łaźni, natomiast 3 z nich wydawało odzież.

²⁴ Na podstawie katalogu spółdzielni socjalnych sporządzonego według rejestracji w KRS prowadzonego przez Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych dostępnego stronie internetowej (Katalog spółdzielni socjalnych prowadzonego przez Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych (<http://ozrss.pl/category/katalog/województwo/malopolskie/>), stan na 05.05.2015 r.

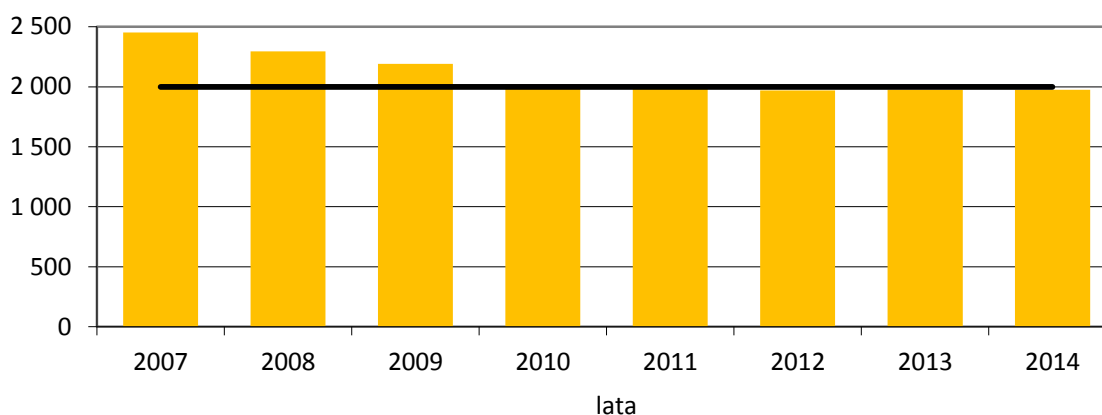
²⁵ Analiza oparta o sprawozdanie OZPS. Do zgromadzonych danych zostały dołączone dane z raportu *Ocena zasobów pomocy społecznej w Krakowie za rok 2014*, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, Kraków 2015.

²⁶ Placówki prowadzone lub finansowane przez gminy i powiaty Małopolski.

I.2 Kadra pomocy społecznej

Jednym z ważniejszych czynników wpływających na poziom usług i rozwój instrumentów wsparcia mieszkańców są zasoby kadrowe jednostek pomocowych. W 2014 r. w ośrodkach pomocy społecznej w Małopolsce zatrudniano 3 915 pracowników, w tym w ośrodkach w miastach na prawach powiatów – 911 osób. Małopolskie ośrodki pomocy społecznej (bez MOPS powiatów grodzkich) zatrudniały średnio 17 osób. Jednak między tymi jednostkami ciągle istnieją jednak duże różnice dotyczące wielkości zespołów. Najczęściej liczyły one do 10 pracowników (81 jednostek)²⁷. W ośrodkach pomocy społecznej w całym kraju było zatrudnionych w 2014 r. prawie 19,7 tysiąca pracowników socjalnych. Natomiast w małopolskich ośrodkach pomocy społecznej zatrudniano w tym czasie 1 705 pracowników socjalnych²⁸.

Wykres 4: Średnia liczba mieszkańców Małopolski na 1 pracownika socjalnego w OPS w latach 2005 – 2014

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych Sprawozdania MPiPS-03 za lata: 2007 – 2014 r. oraz danych Urzędu Statystycznego w Krakowie, dostęp z dnia 18.05.2015 r.

W regionie na jednego pracownika socjalnego w gminie w 2014 r. przypadało średnio 1 976 mieszkańców. Wskaźnik ten lokuje nasz region na dwunastej pozycji w kraju²⁹ (tj. w 11 województwach na jednego pracownika socjalnego przypada mniejsza liczba mieszkańców niż w Małopolsce). Także analiza innego wskaźnika – zatrudniania pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku: jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących, wskazuje na spełnianie przez Małopolskę wymogu ustawowego³⁰. W 2014 r. na jednego pracownika socjalnego przypadało 47 rodzin korzystających z pomocy społecznej, podczas gdy w kraju wskaźnik ten był wyższy i wyniósł – 61 takich rodzin. Tym samym wartość omawianego wskaźnika lokuje nasz region na wysokiej drugiej pozycji (po województwie śląskim) w skali kraju.

Należy dodać, iż w małopolskich ośrodkach pomocy społecznej wykorzystując środki Europejskiego Funduszu Społecznego w 2014 r. finansowano zatrudnienie co najmniej 210 pracowników socjalnych

²⁷ Analiza stanu zatrudnienia w OPS i PCPR została dokonana na podstawie danych formularza OZPS (łącznie liczba osób zatrudnionych w ramach umowy o pracę w przeliczeniu na osoby). Do kadry jednostki zaliczono również osoby zatrudnione na zastępstwo oraz osoby na urloпах macierzyńskich. Natomiast nie zaliczono osób na urloпах wychowawczych, opiekuńczych i bezpłatnych. Stan na dzień 31.12.2014 r.

²⁸ Analiza na podstawie sprawozdań MPiPS-03.

²⁹ Analiza oparta na podstawie sprawozdań MPiPS-03.

³⁰ Dodatkowe kryterium obowiązujące, zgodnie z zapisami Ustawy z 12.03.2004 r. o pomocy społecznej, które weszły w życie z dn. 1.01.2015 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 81, poz. 440).

(o 5 takich specjalistów więcej niż w 2013 r.), co stanowi minimum 16% ogółu tych pracowników w regionie³¹.

Drugą ważną dla realizacji zadań polityki społecznej grupą zawodową, oprócz pracowników socjalnych, są asystenci rodziny. W 2014 roku w województwie małopolskim zatrudnionych było 248 asystentów rodziny (o 22 więcej niż przed rokiem) w 157 gminach. W porównaniu do roku 2013 zmniejszyła się liczba gmin, które nie oferowały wsparcia asystenta rodziny swoim klientom o 14 jednostek³².

W powiatowych centrach pomocy rodzinie, realizujących powiatowe zadania pomocy społecznej, w 2014 r. zatrudniano łącznie 374 pracowników. Przeciętnie w jednym centrum zatrudnionych było około 20 osób. Jednak należy dodać, że także w tym przypadku istnieją dość duże różnice w zatrudnieniu pomiędzy tego typu jednostkami – liczba pracowników w poszczególnych centrach wynosi od 7 (p. dąbrowski) do 41 (p. krakowski). W PCPR zatrudnionych było 68 pracowników socjalnych i stanowili oni średnio 18,2% ogółu osób zatrudnionych w tego typu jednostkach. W ramach projektów systemowych Poddziałania 7.1.2 PO KL zatrudniano w 2014 r. 18 pracowników socjalnych.

Jednocześnie w powiatowych centrach pomocy rodzinie w 2014 r. zatrudnionych było łącznie 63 koordynatorów pieczy zastępczej³³. W myśl ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie powinien mieć pod opieką łącznie więcej niż 30 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka. Ustawowy wymóg spełniało 16 powiatów ziemskich i 2 grodzkie (Kraków i Tarnów). Jednak średnio dla regionu na jednego koordynatora pieczy zastępczej przypadało 35 rodzin.

³¹ Analiza oparta na podstawie sprawozdania OZPS. Brak danych z Krakowa.

³² Na podstawie danych sprawozdania OZPS oraz *Sprawozdania z wykonania zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej*, stan na 31 grudnia 2014 r. dla miasta Krakowa.

³³ Analiza oparta o sprawozdanie OZPS. Do zgromadzonych danych zostały dołączone informacje pozyskane ze sprawozdania danych *Sprawozdania z wykonania zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w 2014 r. dla miasta Krakowa*.

I.3 Wydatki na pomoc społeczną

Wydatki ponoszone z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej

Zasoby pomocy społecznej to zarówno kadra, infrastruktura, jak i środki finansowe, jakie są przeznaczane na udzielanie wsparcia. Jak wynika ze sprawozdania OZPS³⁴ wydatki z budżetów gmin i powiatów ponoszone z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w 2014 r. to łącznie przynajmniej 1,63 mld zł³⁵. W gminach wydatkowano ponad 1,34 mld zł, z kolei samorządy powiatowe przeznaczyły kwotę ponad 293,9 mln zł.

Dla porównania kosztów związanych z oferowaniem różnego rodzaju wsparcia poniżej przedstawiono wydatki poniesione w 2014 r. na wsparcie w ramach kilku wybranych obszarów. I tak:

- w ramach profilaktyki uzależnień od alkoholu wydano w Małopolsce łącznie ponad 38,6 mln zł. Takie zadanie realizowały głównie małopolskie ośrodki pomocy społecznej, przeznaczając na nie kwotę 38,5 mln zł;
- jeżeli chodzi o przeciwdziałanie przemocy w rodzinie zadanie to było realizowane w regionie zarówno przez gminy, jak i powiaty. łącznie na ten cel przeznaczono w 89 jednostkach samorządowych ponad 2,1 mln zł, w tym z budżetów 75 gmin wydatkowano ponad 1,5 mln zł;
- na usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze wydatkowano w 2014 r. w 147 małopolskich gminach łącznie ponad 19,1 mln zł;
- na wspieranie rodziny (m.in. poprzez asystentów rodziny i rodziny wspierające) w 2014 r. wydatkowano łącznie ponad 6,9 mln zł, z czego wydatki gmin było stosunkowo większe i wyniosły 5,8 mln zł;
- na zadanie związane z finansowaniem rodzin zastępczych, realizowane w 2014 r. przez wszystkie powiaty w województwie oraz 131 gmin, przeznaczono w sumie ponad 44,8 mln zł, z czego gminy przeznaczyły łącznie 8,8 mln zł.

³⁴ Analiza oparta o sprawozdanie OZPS. Szacowanie nie obejmuje kosztów z miasta Krakowa ze względu na brak danych.

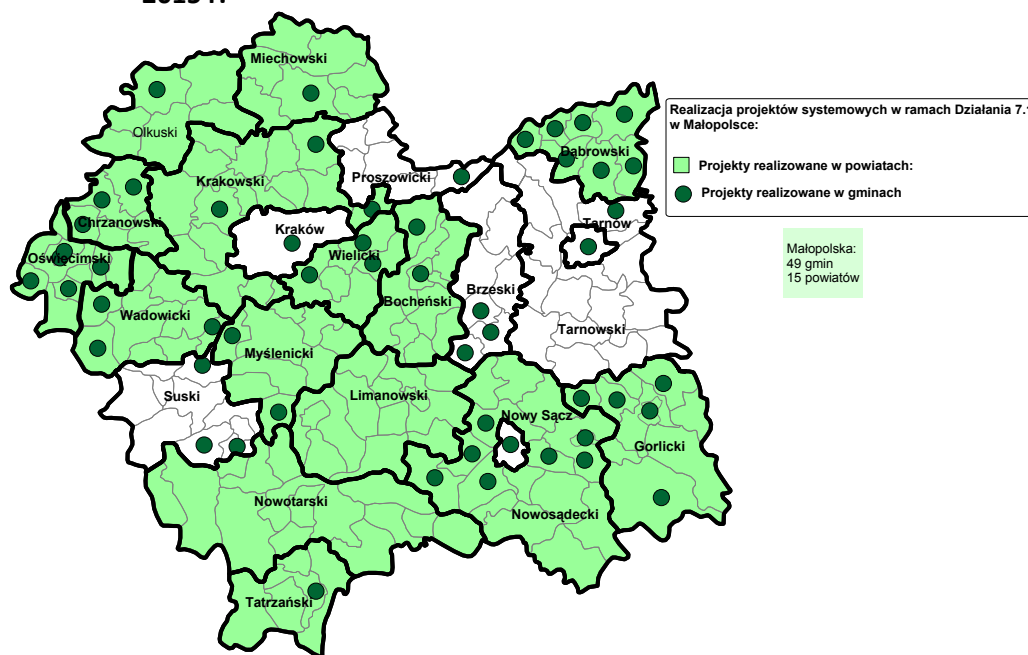
³⁵ Wydatki z budżetów gmin i powiatów ponoszonych z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej dotyczą: ochrony zdrowia, w tym: przeciwdziałania narkomanii i alkoholizmowi; pomocy społecznej, w tym: placówek opiekuńczo-wychowawcze, domów pomocy społecznej, ośrodków wsparcia, rodzin zastępczych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wspierania rodzin (m.in. asystentów rodziny i rodzin wspierających); świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego; składek na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej; zasiłków i pomocy w naturze oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe; dodatków mieszkaniowych; zasiłków stałych; prowadzenia jednostki; specjalistycznego poradnictwa, usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych; pomocy dla cudzoziemców; usuwanie skutków klęsk żywiołowych; pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej; rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych; zespołów orzekania o niepełnosprawności; Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych; edukacyjnej opieki wychowawczej, w tym: pomocy materialnej dla uczniów.

Realizacja projektów systemowych

Małopolski sektor pomocy społecznej uczestniczy w realizacji projektów unijnych (systemowych) w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 - 2013 – Poddziałanie 7.1.1 - „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej”, Poddziałanie 7.1.2 - „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie”. W latach 2013 – 2014 w ramach Priorytetu 7.1.2 PO KL projekty systemowe realizowały wszystkie PCPR w regionie. Natomiast w ramach Priorytetu 7.1.1 PO KL projekty systemowe realizowane były w 134 ze 182 gmin w regionie (73,6% gmin), w tym 11 gmin realizowało projekt jako partner w projekcie innej jednostki. W 5 z 19 powiatów ziemskich projekty realizowały wszystkie gminy (powiaty: brzeski, dąbrowski, gorlicki, wadowicki i wielicki).

Jednak już w roku 2015 w ramach Priorytetu 7.1.2 PO KL projekty systemowe realizowane są w 15 PCPR w regionie, a w ramach Priorytetu 7.1.1 PO KL projekty systemowe – w 49 gminach ze 182 gmin (26,9%), w tym w trzech miastach na prawach powiatu (Kraków, Nowy Sącz i Tarnów)³⁶.

Mapa 19: Realizacja projektów systemowych w ramach Działania 7.1 PO w Małopolsce w latach 2015 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych udostępnionych przez WUP w Krakowie, stan na 15.01.2015 r.

³⁶ Analiza na podstawie danych udostępnionych przez WUP w Krakowie, stan na 15.01.2015 r.